

19762

**АГИТАТОРДЫН
БЛОКНОДЫ • 12**

АГИТАТОРДЫҢ БЛОКНОДЫ

№ 12
декабрь
1976 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын
пропаганда ла агитация бөлүги

ГОСУДАРСТВО ДЕГЕНИ — БИС

5 декабрьда — СССР-дин Конституциязынын күни. Ол күн бистин орсондо социалистический демократиянын жеңүзинин күни болуп темдектелет. Ишкүчиле јаткан албатынын јангы болгон чындык демократия Улу Октябрьский социалистический революциянын жеңүзинин шылтузында эн ле озо бистин ороондо тургузылган.

Бистин советский общество ишмекчи класстын, колхозный крестьянствонын, албаты интеллигенциянын најылыгын бириктирип јат. Олордын јадын-јүрүмде јилбүлеринин јангыс амадузы советский албатынын бузубас социально-политический ле идейный бирлигинин тözөлгөзи болуп туру.

СССР-де учына јетире ле толо жеңү алган бистин общественно-политический стройыстын экономический тözөлгөзи производство тuzаланатан иштеер немелерди (орудиелерди) ле алкы-јөөжөни (средстволорды) социалистический кеберлү мензингени болуп јат. Онын шылтузында СССР-де бастыра хозяйственный јадын-јүрүмнин ууламјызы государственный албатыхозяйственный план аайынча общественный байлыкты элбедерге ууландыра, ишкүчиле јаткандардын материальный ла культурный кемин токтоду јоктон бийиктедерине, ороон кемнен де камааны јок болорына амадулу тургузылып ла өткүрилип јат.

Бистин ороондо бастыра јанг албатынын колына берилген. Јайым советский албаты бойынын государственный организациязынын бүдүм-кеберин, ич ле тыш јанындагы политиканын ууламјызын бойы тургузып, государственный, хозяйственный, общественный керектерди бойы башкарып јат.

Бистин эмдиги советский социалистический государство — албатынын толо тuzаланган жангын, онын жылбулерин, политический көрүм-шүүлтезин керелеген көргүзү. Ол жангы албаты тургускан жанг.

Кижиликтин историясында ишкүчиле жаткандардын колыла алдында качан да болбогон текши демократиялуу государство, бастыра албатынын государствозы бистин ороондо тзөлгөнине советский улус омуркоп туру. Советский государствонын ийдезинин тзөлгөзи онын социалистический демократизминде, В. И. Лениннин айтканыла болзо, «жанг бастыра керектерди калык-жоннын көзинче эдип турганында, жанг калык-жонго жуук турганында, ол жанг көндүре албатыдан таркап барганында, албаты-калыктын көндүре ле чике органы, онын күүн-табын бүдүрөөчи болгонында» (В. И. Ленин, соч. жуунтызы, 4 т., 381 стр.).

Нөкөр Л. И Брежнев КПСС-тин XXV съездинде «бис эмди жангыс ла теориядан эмес, је көп жылдарга жуулган ченемелден билерис: чындык демократия социализм жогынанг болор аргазы жок, анайда ок социализм тушта демократияны улай ла өскүрбегенче болор аргазы жок». КПСС-тин XXV съезди социалистический демократияны оног ары жарандыра өскүрери жангынанг элбек программа тургускан. Онын тос учуры элбек калык-жонды государственной ла общественной керектерди башкараарына тартып алары жангынанг Лениннин жакарузын жанга баспай бүдүрери болуп жат. Ол задача энг ле озо ишкүчиле жаткандардын депутаттарынын Советтеринин учурын бийиктеткени ажыра бүдүп жат. Эмди бистин ороондо СССР-дин Верховный Советиненг ала ишкүчиле жаткандардын депутаттарынын журт ла поселковый Советтерине жетире 5 мунган ажыра Советтер иштеп туру. Олорго 2,2 миллион депутат тудулган. СССР-дин Верховный Советинин 1517 депутадынанг 763 депутат ишмекчилер ле колхозчылар. Жербойындагы Советтердин депутаттарынын 67 проценти база ишмекчилер ле колхозчылар. Бастыра Советтердин депутаттарынын 28 проценти 30 жаштан ашпаган жаш улус. Бу Советский Союзта жаш өскүримнин социальный учурына келижил жат. Депутаттарла коштой Советтердин ижинде общественной баштангайла 25 миллионног ажыра болушчы-активисттер иштеп туру.

Бистинг областыта районный, городской, журт ла поселковый Советтерге бастыразы 2545 депутат тудулган. Олордын ортозында 1200 үй улус, 1084 депутат КПСС-тинг члендери ле членге кандидаттары. Тудулган депутаттардан 768 кижиге эмесе 30,2 проценти 30 жаштан ашпаган, 1757 кижиге производство туружып турган ишмекчилер ле колхозчылар. Бу тоолор Советтердин албаты-жонног бүткенин јарт көргүзип туру.

Калганчы өйлөрдө государственнй јаннын эн ле элбек јон турушкан бөлүгинин — јербойындагы Советтердин праволорын элбедер ле материальнй аргаларын тыгыдары јанынан КПСС-тинг Төс Комитеди јөптөр јараткан, олорло башкарынып, Закондор, нормативнй акттар јарадылган, элбек иштер өткүрилген. Бу јанынан өткүрилген иштерди бириктире көргүзип тура, нөкөр Л. И. Брежнев КПСС-тинг XXV съездинде мында темдектеген: «Бистинг өткүрген иштерис сүрекей чын болгон деп, отчетнй өйдөги јуулган ченемел көргүсти. Јербойындагы Советтер јагы ийде алынгандар».

Бистинг партиянын ла бастыра албатынын ижинде эмди төс учурлу керек партиянын XXV съездининг јөптөрин, онынчы бешјылдыктын пландарын јүрүмде бүдүрери болуп јат. КПСС-тинг Төс Комитединин октябрьский (1976 ј.) Пленумынын јөптөри, Пленумда Төс Комитеттин Генеральнй качызы нөк. Л. И. Брежневтин айткан жуучыны коммунисттердин, бастыра ишкүчиле јаткандардын бүдүретен јуучыл программазы боло берди. Советтердин алдына баштагкайды көргүзип, берилген полномочиелерди элбеде тузалангадый телкем јолдор ло аргалар ачылды.

Бистинг ороондо закондорды белетеери ле јарадары сүрекей элбек демократия ажыра өткүрилип јат. Закондордын проекттерин шүүжеринде советский улус јилбиркеп элбеде туружары государство ло албатынын бузулбас бек бирлигин керелеп туру. Темдектезе, СССР-дин албаты-хозяйствозын 1976—1980 јылдарда өскүрер планнын Төс ууламјыларын шүүжеринде 90 миллионног ажыра улус турушкан, бир миллионног ажыра шүүлтелер эдилген. Андый элбек демократияны бир де буржуазнй государстводон көрүп таппазаар.

Советтердин өзүмин ичкерледеринде, олордын демократический төзөлгөзин ле ижин там јарандыраарында

депутаттардын тоомжызын ла эрчимин бийиктедери анча-дала жаан учурлу болуп јат. 1972 жылда депутаттардын статусы керегинде јарадылган Закон ол амадуга ууландырылган. Ол Законды бүүдүргени депутаттар избирательдердин күүн-табын толо јеткилдеер жаан арга берип туру. Депутаттардын баштанкайыла избирательдердин некелтелерине ле јакылталарына, бистин јадын-јүрүмиске келижип турган көп сурактар көрүлип, аайына чыгар арга ачылып јат.

Социалистический демократиянын системазында ишкүчиле јаткандардын массовый организацияларынын, эн ле озо профсоюзтардын ла комсомолдын учуры сүрекей жаан.

107 миллион ишмекчилерди, колхозчыларды ла служащийлерди бириктирип турган бистин профсоюзтар албаты-хозяйствоны башкарарында, орооннын общественно-политический јадын-јүрүминде эрчимдү туружып, ишкүчиле јаткандардын ортодо таскамалду жаан иштер өткүргилейт.

Комсомолдын организацияларында 35 миллионнон артык уулдар ла кыстар иштин жаан таскамалду школын өдүп, күнүн сайын тургузылып турган сурактарды государственный көрүм-шүүлтелү аайлажарына тазыгып јадылар.

Шак анайда миллиондор тоолу советский улус государственный иштер бүүдүреринде, общественный керектерде туружар аргалу болуп туру. Социалистический демократия, албатынын јаны дегени шак ла бу болор.

Коммунистический партия советский улус СССР-дин Конституциясында берилген праволорды толо тузаланырын јеткилдеери јанынан бастыра аргаларды ууландырып, жаан иштер өткүрет. Је социалистический демократия анайда ок бастыра граждандар бойлорынын керегин, советский закондорды туура баспай бүүдүрерин некеп туру. Бу керек советский стройдын демократический тözөлгөзине бир де аршамык этпей, карын социалистический демократияны там ла тыгыдып јат.

Социалистический демократиянын бастыра системазынын тös өзöги Советский Союзтын Коммунистический партиязы болуп јат.

КПСС-ТИН ТӨС КОМИТЕДИНИНГ ОКТАБРЬСКИЙ (1976j.)

ПЛЕНУМЫ ЛА МАССОВО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ИШ

Партия, бастыра совет албаты КПСС-тин XXV съездининг исторический жөптөрүн бүдүрери жанынан тын оморкоп иштенип турулар. Партийный жөптөр научный тюзөлгөлү, практический чокум ууламжылу, ишкүчиле жаткандардын төс жылбүлерине жарап турганын жүрүм көргүзөт. Оны КПСС-тин Төс Комитедининг 1976 жылда октябрь айда өткөн Пленумы база катап жарт көргүсти. Пленумнын жөптөри бастыра партиянын, бастыра совет албатынын ижине анчадала жаан учурлу болуп жат. Онын жөптөрүндө, КПСС-тин Төс Комитедининг Генеральный качызы нөкөр Леонид Ильич Брежневтин Пленумда айткан куучынында XXV съездтин кийинде совет улустын эткен эрчимдү ижининг итогтору көргүзилген, съездтин жөптөрүн мынан ары бүдүрүп барган жолдор берилген, снынчы бешжылдыктын ла келер хозяйственный жылдын политический учуры жартала айдылган, партийный организациялардын, бастыра коммунисттердин ижининг жуучыл программазы берилген. Онынчы бешжылдык план КПСС-тин XXV съездининг жакылталары аайынча тургузылган деп, нөкөр Л. И. Брежнев Пленумда айткан.

Совет улустын алдында — чокум жарт иштер, жаан керектер. Орооннын албаты-хозяйствозы планда темдектелгенинен озолоп барып жатканын 1976 жылдын итогтору көргүзөт. Быжылгы жылдын өткөн он айынын туркунына промышленный продукция планда темдектелген 4,3 проценттин ордына 4,8 процентке көптөди. «Б» группа бөлүктөрдө производствоны өскүрөп план ажыра бүткөн. Планга үзери миллиардтар салковойдын продукциязын эдип чыгарган.

Бешжылдыкты журт хозяйствонунг ишчилери база

јакшы једимдерле баштадылар. Колхозтор ло совхозтор 1976 јылдын баштапкы ноябрьга государствонун сакырымдарына 91,8 миллион тонна эмезе 5,6 миллиард пуд аш урдылар. 1976 јылдагы иштег көргөндө 1977 јылга партия тургускан задачалар бүдеринде аланзу јок деп Пленумда айдылды.

Партийный съездтин јөптөри бистин областьтын ишкүчиле јаткандарынын иштеги ле общественный јүрүмде эрчимин көдүрди. Бешјылдыктын баштапкы јылынын пландарын ла социалистический молјуларын өйинен озо бүдүрери јанынан Горно-Алтайск городто бөс согор фабриканын, Шебалин аймакта Эјегандагы совхозтын, Кош-Агаш аймакта СССР-дин 50 јылдыгынын адыла адалган колхозтын баштанкайын областьтын ончо предприятиялери, колхозторы ла совхозторы јарадала, бойлорына бийик социалистический молјулар алала, мөрөйдө элбеттилер. Ол элбеген социалистический мөрөйдө 45 мун кижити турушты. Бүгүн бистин областьта 6330 ишмекчи ле колхозчы јылдык планды бүдүреле, 1977 јылдын чодына иштеп јат.

Съездтин јөптөрин јүрүмде бүдүрери учун иш алдынан өрө көдүрилген. 9,5 мун сдельщик-ишмекчилер иштин арбынын бийиктедери јанынан акту бойлорынын пландарын бүдүрер тартыжуда туружып јат. 1253 инженер, техник, јурт хозяйствонун специализи бойлорына тургускан творческий пландарды бүдүрип турулар.

Областьта көп коллективтер Октябрьдын 60-чы јылдыгынын юбилейине учурлай мергендү иштин вахтазына турдылар. Майма аймакта Манжероктогы мебель эдип турган фабриканын коллективи эки јылдын планын 1977 јылдын 7 ноябрьга бүдүреле, јылдын учына јетире 12000 отургуш эдер болуп молјонды. Коллектив бойынын сөзин бүдүрип туру. Олор быјыл он айдын планына үзери 4750 отургуш эделе, садуга табыштырдылар.

Чойдогы совхозтын Паспаулдагы фермазынын үй саачылары мергендү иштенип турулар. Олор Улу Октябрьдын юбилейине эки јылдын планын бүдүреле, 1977 јылдын учына јетире государствого планга үзери 900 центнер сүт табыштырар болуп молјондылар. Быјыл олор он айдын планын өйинен озо бүдүреле, планга үзери 267 центнер сүт саадылар.

Майма аймакта бу эки коллективтин ишчилери

«коштой иштеп тургандардын ортодо сондоп турган бир де кижн болбозын!» деген лозунгла мөрөйлөжип турулар.

Улу Октябрьдын юбилейин јозокту уткыыры учун элбеген Бастырасоюзный социалистический мөрөйдө Горно-Алтайск городто «Электробытприбор» заводтын, Маймада мотороремонтный заводтын, Акташтагы рудоправлениенин, Кан-Оозы аймакта «Путь к коммунизму» ла «Ленинский наказ» колхозтордын, Көксуу-Оозы аймакта Мультадагы совхозтын, Кош-Агаш аймакта көп колхозтордын коллективтери эрчимдү туружат.

Горно-Алтайск городто 1931 номерлү автоколонна-нын коллективи кош тартары јанынан јылдык планы 1-кы ноябрьда бүдүрди. Коллектив 65 мун литр бензин, 45 мун салковойдын запчастытарын ла материалдарын чеберлеп алган.

«Электробытприбор» заводтын коллективи он айдын планын өйинен он күн озо бүдүрген. Јыл башталардан ала предприятие планга үзеери 45 мун салковойдын продукциязын эдип чыгарган. Завод план аайынча 44 муннын ордына 47240 электросамовар эделе, садыжып турган организацияларга аткарды.

Эмди КПСС-тин Төс Комитединин октябрь айда өткөн Пленумы ишмекчилердин, колхозчылардын, интеллигенциянын иштеги эрчимин бийиктедери јанынан јангы јаан задачалар тургусты. «Кажы ла коллектив, ишкүчиле јаткан кажы ла кижн эдетен ишти, бүдүретен задачаларды јакшы билеп турар эдип ишти төзөөр керек» — деп, нөкөр Л. И. Брежнев Пленумда айткан.

Онон улам партийный организациялардын массово-политический ижи, кажы ла коллектив социалистический мөрөйдн једимдү эдип төзөөри анчадала јаан учурлу боло берди. Бүгүнгн күнде мында төс учурлузы — агитационно-пропагандистский иштин эрчимин, 1976 јылдын албатыхозяйственный пландарын ла социалистический молјуларын јенүлү бүдүрерине ишкүчиле јаткандарды көдүрери.

Бисте производствоны тыгыдары, иштин арбынын бийиктедери јанынан темдектеген задачаларды бүдүрип болбой турган предприятиелер ас эмес. Олордогы партийный организациялар, агитаторлор массово-политический иштин бар аргаларын улустын эрчимин көдүрерге, мөрөйдн тыгыдарга тuzаланбай јадылар.

Городтогы мебель эдип турган фабрикада ишмекчилерди пландарды ла молжуларды бүүрерине, жакшы чындылу продукция эдип чыгарарына кычырып турган лозунгтар ла плакаттар жок. Фабриканын, цехтердин, бригадалардын молжуларын жазап бичийле, ончо улус көрүп тургандый жерге илбеген. Мөрөйдин итогторун улам сайын көрбөй жат, көргүзүлү доско жок.

Кан-Оозы аймакта «Путь Ильича» ла XXI партсъездтин адыла адалган, Ондой аймакта «Искра», Улаган аймакта Ждановтын адыла адалган колхозтордо, Дмитриевкадагы, Турачактагы, Кырлыктагы, Чаргыдагы совхозтордо мөрөйдин договорлорун тургуспай жадылар, мөрөй өдүп турганын удура-тедире көрүшпей, жаңы аргалар тузаланары, сырьены ла материалдарды, малдын азыралын, акчаны, күйдүрер ле сүркүш эдер немелерди чеберлеери жагынан конкурстар өткүрбей турулар. Кезик ишмекчилерде ле колхозчыларда бойлорынын молжулары жок, озор кемле мөрөйлөжип тургандарын билбес.

Озочыл ченемелди, жаңы баштагкайды таркадар иш кезик парторганизацияларда коомой тözөлгөн. Партиянын Кан-Оозындагы райкомынын бюросы жарым жыл мынан озо Улу Октябрьдын 60-чы жылдыгынын юбилейин жозокту уткыыры жагынан «Ленинский наказ» колхозтын колхозчыларынын баштагкайын жараткан. Же бу баштагкайды аймакта бир де коллектив эмдиге жети-ре жөмөбөди.

Андый једикпестер партийный ла профсоюзный организациялар ишкүчиле јаткандардын коллективтеринде социалистический мөрөйди коомой башкарып турганын керелейт. Андый једикпестерди тургуза ла јоголтор керек.

Бүгүнги күнде јашөскүримди ишке тазыктырар ишти — наставничествоны, ишмекчи династиялардын члендеринин тузалу ижин темдектеп, бастыра аргаларла жөмөри керектү. Бүгүн бистин областьта наставничестводо иштин озочылдарынан, ветерандардан узак иштеп келген ишмекчилерден 2500 кижии туружып јат.

Јажы јаан ла иштеп тазыккан нөкөрлөрине баштадып, комсомолдордын ла јашөскүримнин 117 бригадазы иштеп туру. Јиит ишмекчилердин ле озордын наставниктеринин ортодо молжулар алылып, нөкөрлик договорлор тургузылып јат. Андый иш јаан тузалу, үренип ле тазыгып турган јашөскүримнин көп нургуны произ-

водственный жакылталарды ажыра бүүрөт, 70 проценти класснозын ла разрядын бийиктеткен.

Андый да болзо, кезик партийный комитеттер калганчы өйдө наставничествого аяруны уяададып ийгенин темдектеер керек. Наставниктердин областьтагы текши тоозы астаган, олардын кезиктерин жанду ла деп көстөп жадылар, үредү коомой тзөлгөн.

Профсоюз, комсомол наставничестволо колбулу иштерди чокум башкарар, наставниктердин ортодо социалистический мөрөй тзөөр, олардын ижинде бар жакшы ченемелди таркадар учурлу.

Социалистический мөрөйдө табылып турган, көрүнүп келген кажы ла жангы неме партийный аяруда болор, жуулар, элбеде таркадылар учурлу. Ол жанынан жакшы ченемел бар. Горно-Алтайскта бөс согор фабрикада, Маймадагы ОПХ-да, Кош-Агаш аймактын колхозторунда озочыл ченемелдин школдоры иштеп жат, олардо делегациялар жоруктажары, озочылдардын ижин бичиген плакаттар чыгарары, озочылдарыла туштажары элбеде тзөлгөн.

Je оныла коштой озочыл ченемелди таркадар ишти бистин областьта тзөгөнни КПСС-тин Төс Комитединин октябрь айдагы Пленумынын некелтелерин жеткилдебей туру деп айдар керек. Кезик жерлерде озочылдар канайда иштейле, жакшы једимдерге једип алып турганын, ненин учун кезик ишмекчилер, коллективтер сондоп, коомой иштеп турганын билбей жадылар. Онын учун иште кезик коллективтер, кезик озочылдар жаан једимдерлү болгоныла коштой узак өйдин туркунына астыгып, сондоп, озочылдардын эп-сүмезин бойлорынын ижинде тузаланбай жадылар.

Строительстводо Москванын ишмекчизи Николай Злобиннин бригадный подрядла иштеп турган эп-сүмезин областьта жүк ле алты бригада тузаланып жат. Агаш-промхозтордо жаанадылган бир де бригада јок.

Промышленный предприятиялерде ле строительстводо кезик партийный организациялар учына јетире бийик чындыйлу иштеер бригадалар тзөөрин кичеебей турулар. Бийик чындыйлу деп танмалу продукция көптөбөй туру.

Чеберлеери ле кымакайлаары, материальный средстволорды ла акча-јөөжөни кичееп тузаланары, иштин арбынын бийиктедери жанынан иште кадрлардын поли-

тический ле экономический үредүзи, элбек пропаганда-нын средстволоры там ла жаан учурлу болуп браады.

КПСС-тин Төс Комитеди XXV съездтин жөптөрүн жүрүмде бүдүрери жанынан иштер өткүрерде, элден озо партийный үредүге аяру эткенинде жаан учур бар. Темдек эдип, «КПСС-тин XXV съездинин некелтелери аайынча партийный үредүниң задачалары керегинде» Төс Комитеттин бу жуукта чыгарган жөбин алалы. Бу жөптө коммунисттердин ле бастыра ишкүчиле жаткандардын политический ле экономический үредүзинин системазынын ижинде бар једикпес-тутактарды темдектейле, КПСС-тин Төс Комитеди жагы жаан задачалар тургусты.

Бистин де областьтын партийный организациясында партийный ла экономический үредү өткүрип турганын шиндеп көрөрдө, көп једикпестер табылып јат. Парткомдордын заседаниелеринде үредүниң баштапкы күни ле үредүлү жылдын итогторы керегинде жылдын ла шүүжип јанжыккан «дежурный» сурактардан өскө сурактарды шүүшпей јадылар. Партийный организациялардын текши жуундарында коммунисттер бойларынын идейно-теоретический кемин бийиктедип тургандары керегинде отчет этпей турулар. Озочыл ченемелди таркадарына, хозяйственный иштердин итогторын шүүп көрөрине экономический үредүниң аргалары тuzаланылбай јат. Экономический үредү өткүрерине керектү материально-технический средстволорды хозяйстволордын, предприятиелердин ле ведомстволордын башкараачылары јеткилдебей турулар.

Партийный ла комсомольский үредүниң системазынын, ишкүчиле жаткандардын экономический үредүзинин баштапкы учурлу задачазы партиянын XXV съездине КПСС-тин Төс Комитеди эткен Отчетный докладты, съездтин жөптөрүн ле материалдарын үренери.

Эмди съездтин материалдарын үренип турганынын кемин јабызатпай, съездтин јакылталары бешјылдык планда ла 1977 жылдын планында көргүзилгенине съездтин жөптөрүн бүдүретен јолдорды КПСС-тин Төс Комитединин октябрь айдагы Пленумы јартаганына аяру эдип, ого теоретический түп-шүүлте эдер керек. Төс Комитеттин октябрьский Пленумы бастыра иш жаан једимдерлү ле бийик чындыйлу болорына аяру эткенин јартап үренер керек.

Улустын иштеги эрчими, олордын сагыш-күүни јак-

шы болоры көп нургунында оларды культураның, су-кадыкты корыырының учреждениелери, саду ла быт жеткилдеп турганынан, олардын балдарын школо ло сад-ясляларда үредип ле тазыктырып турган кеминен камаанду болуп јат. Ол сурактарды партияның обкомының бюросында, облисполкомдо, областной Советтин сессияларында јангыс катап шүүшкен эмес. Је бу керектерде једикпес-тутактар эмди де көп. Темдектезе, бүгүңги күнде 18 клубта от салбай јат. Көксуу-Оозы аймакта Чендек јуртта клубты экинчи јыл ремонттоп, божодып болбой турулар. Улаган ла Көксуу-Оозы аймактардын көп клубтарында кинофильмдер каа-јаа көргүзилип јат.

Культураның учреждениелеринин ижин јарандырапта, олардын ижине идейный ууламјы берерге партийный организациялар олардын ижин бойларының ајарузына алар учурлу. Јурт клубтар, библиотекалар пландарды ла молјуларды идеологический ишле жеткилдееринде партийный организациялардын јөмөнөтөн төс јери, баштапкы болушчылары болор учурлу.

Пландарды ла социалистический молјуларды бүдүрери коллективтерде төзөмөл лө јартамал иш бийик кеминде болгонынан камаанду. Бисте көп предприятие-лерде, колхозтордо ло совхозтордо, учреждениелерде ле организацияларда коммунисттер төзөмөл лө политический јартамал ишти керектү бийик кеминде өткүрип, јакшы једимдерге једип алып турулар.

Је оныла коштой кезик предприятиелерде иш тутап турганы, аракыдайла, ишке оройтыйтаны, администрацияның јөбиле деп шылтактанып, иштен јүре беретени эмди де көп. Быјылгы јылдын баштапкы јарымында андый шылтактардан улам государствово бистин область 439 мунг салковойдын продукциязын јетире бербеди. Бир мунг кижии бажына күнүн ле 15 кижии иштебей јат. Темирбетон эдимдердин заводында, городто калаш быжырап заводто, Шебалинде аракы эдер комбинатта, «Алтайский» агашпунктта ла өскө дө кезик предприятиелерде сменаларда бир канча өй иштелбей, калас өдүп јат. Олардо иштин дисциплиназы бузулып, аракыдап турган учуралдар бар. Је бу предприятиелердин администрациялары, партийный, профсоюзный организациялары анайда дисциплина бузуп турган улусты јангыс ла административный кезеткенине болорзынып, коллективтин үредип таскадар аргаларын тузаланбай турулар.

Иштинг дисциплиназыла кадрлар солынары көнү колбулу. Областьтын промышленный предприятиелеринде ишчилер жылына 22 процентке јетире солынат, кезиктеринде 80 процентке јетире солынып туру.

Улуска иштеерге ле јуртап јадарга јарамыкту айалга јеткилдебей, социально-бытовой керектерге ајару этпей турган јерлерде таскадулу ишмекчилер, инженерно-технический ишчилер, керектү специалисттер токтобой јат. Бастыра бу керектерди партийный организациялар ајаруда тудар учурлу.

Коллектив, онын парторганизациязы неме керексизбейтениле, аракыдап туратан кылыктарла, хулиганство-ло, общественный ээжилер бузатаныла күүн-кайрал јок тартыжар, бу иште административный кезедишти, анайда ок јартамал иштинг ончо аргаларын элбеде тузаланары керектү.

Бүгүңги күнде өткүрип турган политический иште КПСС-тинг Төс Комитединин октябрьский Пленумынын ла СССР-динг Верховный Советинин јөптөрин кажы ла коммунистке, кажы ла гражданинге јетирери јаан учурлу болуп јат. Мында кажы ла колхозчы ла ишмекчи, специалист ле башкараачы ишчи нени эдетенин јартап берери керектү.

Бастыра участоктордо јаан једимдү иштенетен айалга төзөөри, иш ле пландар канайда бүдүп браатканын бойынын өйинде шиндейтени — партийный, государственный ла хозяйственный органдардын баштапкы учурлу задачазы. Ол амадуга бастыра төзөмөл иш, идейно-политический иштинг бастыра аргалары ууланар учурлу.

Газеттер, радио, көп тоолу политинформаторлор, агитаторлор, лекторлор, пропагандисттер, көргүзүлү агитация бистинг күнүн сайын эдип турган керектеристинг улу јаан учурын бастыра јанынан теренжиде ле јартап көргүзер, албаты-калыкта башталган јангы керекти, јангы эп-сүмени јөмөөр лө таркадар, јангы аргалартабып тузаланарына болужар, једикпестерди јоголторы учун тартыжар учурлу.

Ишкүчиле јаткандар КПСС-тинг Төс Комитединин быјыл октябрь айда өткөн Пленумына јаан ајару эдип турулар. Оны ајаруга алып, партийный организациялар, «Знание» общественнын организациялары бастыра јерлерде лекциялар кычырып, лекторийлер төзөп, агитационно-пропагандистский бригадалар аткарып, Пленум-

нын јобин, нөкөр Леонид Ильич Брежнев Пленумда айткан куучынды јартап айдып бергени сүреен јарамыкту болор.

Партийный организациялар кажы ла јуртта өткүретен массово-политический иштин бирлик пландарын тургузар учурлу. Ол планда Пленумнын јөптөрин пропагандовать эдери, ишкүчиле јаткандардын ижинин эрчимин бийиктедерине ууландыра өткүретен культурно-јартамал иш темдектелер учурлу. Планда анчадала ыраак турлуларда малчыларды массово-политический ле культурно-јартамал ишле јеткилдеерин чокум темдектеер керек. Је план тургусканы Төс Қомитеттин Пленумынын јөптөрин јартаары ла јүрүмде бүдүрери јанынан јүк ле баштапкы алтамдар болуп јат. Оны ээчиде ол планда темдектелген иштерди творчески бүдүретен элбек төзөмөл иш башталар учурлу.

Партиянын пландары — бастыра албатынын планы. Олорды бүдүрери КПСС-тин Төс Қомитединин октябрьский (1976 ј.) Пленумынын темдектеген политиказын албаты-јон јакшы ондоп алганынан, кажы ла коммунисттин, кажы ла советский кижинин ижинен камаанду.

Қ. ТИШКОВ

ТЕХНИКАНЫ ЈАЗАП РЕМОНТОП АЛАР

Келер жылда общественный малга азыралды артыкташтыра белетеп алары, ол ажыра малдан алар продукталарды көптөдөри 1977 жылдагы јалан иштерге машинно-тракторный паркты: тракторлорды, колбоштырар инвентарды, жүзүн-башка машиналарды ла өскө дө техниканы бойынын өйинде јазап белетеп алганынан камаанду. Тракторлорды ла өскө дө јуртхозяйственный техниканы бойынын өйинде јазап ремонттоп алар сурактарга керектү ајару этпеген хозяйстволордо јаскы ла јайгы өйдөги јалан ижинин графиктери үзүлеле, јуртхозкультуралардын түжүми јабызап, продукциянын чындыйы коомойтып туратан. Оны бис өткөн јылдардагы иштин ченемелинен јакшы билерис.

Келер 1977 жылда андый тутактарды болдыртпаска техниканы ремонттооруна бүгүнгиле күннен ала јаан ајару эдери керектү.

Колхозтордын ла совхозтордын механизаторларынын, инженерно-технический ишчилеринин, ремонт эдип турган мастерскойлордын коллективтеринин јаан учурлу задачазы — јаскыда аш үрендейтен ле јердин кыртыжын јазайтан машиналарды 1-кы январьга ремонттоп божодорго, өлөнг ижинде тuzаланатан техниканы ла аш јуунадатан комбайндарды 1977 жылдын баштапкы майга јазап ремонттоп аларга эрчимдү ишти баштаары.

Бу задачаларды јенүлү бүдүрерине баштамы партийный организациялардын төзөмөл лө јартамал-политический ижи ууланар учурлу.

Ачык партийный јуундарда ремонт өткүретен иштерди чике өткүрерин јөптөжип алар, бастыра јуртхозяйственный техниканы бойынын өйинде ремонттоп, јазап алары јанынан Алтайский крайда Локтевский районнын механизаторларынын кычырузын шүүжеле, бойлоруна чокум социалистический молјулар алар керек.

Областытын колхозторы ла совхозторы 1977 жылдын јаскы јаланг ижи башталарына јетире јети јүстен ажыра тракторлор ло эки јүстен ажыра автомашиналар ремонт, јазап алар, ишке 900 салда, 700 сеялка, 200 культиватор ло өскө дө машиналар белетеп алар учурлу.

Ремонтный иштер јенүлү өдөри көп нургунында хозяйстволордо инженерно-технический иш јакшы тзөлгөнине ле «Јуртхозтехникадан» камаанду. «Јуртхозтехника» колхозторды ла совхозторды план аайынча јеткилдеерге, ологго не-неме канча кирези керектүзин ажындыра јартайла, үзүк јок ло толо јеткилдеерин тзөөр учурлу.

Ишти анайда тзөөргө колхозтор ло совхозтор бойларында бар тракторлогго ло өскө дө техникага кандый ремонт эдетенин, кандый запчасть канча кире керектүзин јартайла (дефектовка эделе), заявка-јакылталарды «Јуртхозтехниканын» областной биригүзине ийер учурлу. Онон ары иштедип тuzаланар аргазы јок болуп үрелген ле сынган узелдерди ле агрегаттарды «Јуртхозтехниканын» Маймадагы аймачный бөлүгине экелип табыштырар керек.

Облисполком јөптөгөн план аайынча хозяйстволордын башкараачылары «Јуртхозтехниканын» аймактар бөлүктериле ремфонд аларына договор тургузар учурлу.

Ремонттон чыккан техниканы аларга ла бой-бойын удура-тедире шиндежерге эн талдама механизаторлогдон, инженерлогден, агрономлогдон тоомјылу комиссиялар тзөөр керек. Мында эдилген јазалдын чындыына, материалдар ла акча чебер ле кымакай чыгымдалганына ағылу ајару эдери керектү.

Хозяйстволордын башкараачылары, профсоюзтын јербойындагы комитеттери ремонт эдип турган механизаторлогго ло өскө дө ишмекчилерге керектү культурно-бытовой ајалга ишти корыыр ла јеткер јок болор ээжилерди јеткилдеер учурлу.

«Јуртхозтехниканын» Ондой ло Шебалин аймактардагы биригүлеринин ремонт эдер мастерскойларынын коллективтеринин алдында каруулу задачалар туруп јат. Олог јазалды чындый ла быжу эдери, ремонт эдер иштердин технологиязын јарандырары јанынан кичеенер, поточно-узловой эп-сүмеле ремонт эдерин тuzаланар учурлу.

Эмди «Јуртхозтехниканын» ремонт эдер базазын ту-

заланарына јаан некелтелер эдилеп турганын аңылу темдектеер керек.

Бастыра бу иштерди баштагкайлу бүдүргени онынчы бешжылдыктын экинчи жылынын пландарын ла социалистический молжуларын жегүлү бүдүрерин жеткилдееринде алаңзу жок.

Же областта көп хозяйстволор күскидеги јалан иштерди божодоло, техниканы ремонт эдетен јерге јуубадылар, ол техниканы ремонттоп јазаарын келер өйгө артырып турулар. Олор, байла, тракторлорды ла өскө дө техниканы ла инвентарды иш башталар алдында јазаарына артырып тургандар ошкош. Ол неге де јарабас јастыра иш.

Ремонтты бойынын өйинде өткүрбезе, јаскыда бачымдап эткен јазалдын чындыйы коомой бололо, тракторлор кырага киреле, эки-үчле айланып турала, үрелип калып јат. Онон керектү запчасть кол алдында жок бололо, оны бедреп табала, экелип турганча ашты ла өскө дө культураларды бойынын өйинде үрендейтен баалу өй өдө берет. Оройтып үрендеген аштан бистин областтын јеринин айалгазында јакшы түжүм сақыба. Андый ок айалга өлөнг ижинин ле аш јуунадар техниканы беле-тееринде база учурайт.

Анайда, ремонтты оройтыдып өткүреле, чала-была эткенинен улам техника үрелип, јуртхозяйственный культуралардын түжүмин јылытып туратан азыгы јылдардагы јастыра керектер кезик хозяйстволордын башкараачыларын, инженерно-технический ишчилерин чочытпай турган болгодый.

Колхозтордын ла совхозтордын көп нургуны тракторлорго, комбайндарга, өскө дө јуртхозяйственный машиналарга кандый јазал керектүзин эмдиге јетире дефектовка эдип јартабадылар. Кандый запчасть канча кире керектүзин бойлоры да билбес.

Улаган, Кош-Агаш аймактарда тракторлорды ремонттоорын баштагалак. Кан-Оозы аймакта быјыл 1976 жылдын IV кварталында 70 трактор ремонттооры пландалган, ремонттогоны 19. Турачак ле Шебалин аймактарда јуртхозяйственный машиналар ремонттоорын баштабаган. Ремонт эдер иш бу аймактарда ненин учун андый коомой төзөлгөн дезе, партиянын райкомдоры, баштамы парторганизациялар техниканы јазаар суракты бойынын ајарузында тутпай турулар деп айдарга јараар.

Журтхозяйственный техниканы келер жылдагы јалан ижине белетееринде боло берген једикпестү иштерге јөп-синерге јарабас. Партиянын райкомдоры, аймакисполкомдор, облјуртхозуправление, колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары ла партийный организациялары ремонтный иштер тургуза ла көндүгерин јеткилдеер учурлу. Машиналарды 1977 жылдын јалан иштерине чыныктап белетеп алары учун механизаторлордын, ремонтто турган ончо ишчилердин социалистический мө-рөйин элбедели!

Ю. ЧИЖОВ,
ҚПСС-тин обкомынын инструкторы

БИРЛИК ПОЛИТКҮН

Қажы ла айдын үчинчи четвергинде предприетиелерде, стройкаларда, колхозтордо ло совхозтордо, организацияларда ла учреждениелерде бирлик политкүн өткүрери керегинде јөпти партиянын обкомынын бюрозы тургускан өйдөң бери бир јыл өтти. Бу күнде областьтын ишкүчиле јаткандарынын алдында партиянын обкомынын качылары, олардын бюрозына тудулган члендер ле кандидаттар, отделдердин заведующийлери, обкомнын, горкомнын, райкомдордын, облисполкомнын, горрайисполкомдордын ишчилери, областной управлениелердин, колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары, промышленностьтын ла јурт хозяйствонун специалисттери бойларынын лекцияларын ла докладтарын кычырып, куучын айдат. Областьтын ишкүчиле јаткандары бирлик политкүн өдөриле текши јилбиркей бердилер.

Қалык-јоннын алдында айткан куучындарында өрөги тоололгон улус ајаруны анчадала партиянын XXV съездинин ле Пленумдарынын јөптөрин, КПСС-тин Төс Комитединин өткүрип турган ичјанындагы ла тышјанындагы политиказы аайынча КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы Л. И. Брежневтин айткан куучындарындагы төс учурлу сурактарды пропагандировать эдерине ле јартаарына эткилейт.

Лекторлорго ло докладчиктерге болуш эдип, јаантайын тематический материалдар белетелип јат.

Ноябрь айда партиянын обкомынын бюрозында «Областьта бирлик политкүн өткүрерин практиковать эдери» јанынан сурак көрүлген. Мында ок бу өйгө јетире өткөн политкүндеги бар једимдер ле једикпестер база темдектелген.

Райондордын көп сабазында бирлик политкүнди өткүреринде анчадала культуралардын Тураларын, клуб-

тарды, библиотекаларды, кызыл толуктарды элбеде тузалангылап, политкүнди өткүрер эп-аргаларды жарандырып, солун бүдүмдү эдедилер.

Городто анчадала журналисттерле пресс-конференциялар өткүрери элбек тузаланылат, бу пресс-конференцияларды политкүндер сайын партиянын обкомынын качылары өткүрөт. Областын журттарында дезе кычыраачылардын конференциялары өдөт, бу ишти «Звезда Алтая» газеттин редакциянын коллегиясынын члендери башкарып јат.

Майма аймакта Чойдогы ла Кызыл-Өзөктөги совхозтордын партийный организацияларында, Каракокшодогы ЛПХ-да ла «Веселый» рудникте информационно-пропагандистский группалар иштеп турган болзо, Шебалин аймакта Эјегандагы совхозтын партийный организациясында дезе справочно-информационный центр иштеп јат.

Кош-Агаш, Майма, Улаган аймактарда тематический энгирлер, оос журналдар өткүрилип јат. Көп-көп партийный организацияларда КПСС-тин XXV съездинин делегаттарыла, иште ады-јолы јарлу улусла, социалистический мөрөйдө јенү алгандарла энирги туштажулар өткөн. Анайып, темдектезе, Улаган аймакта 12 катап болгон политкүнде 22 тематический энгирлер, 11 оос журналдар, партиянын XXV съездинин делегады А. И. Язарова 9 туштажу өткүрилген.

Анчадала городтогы, райондордогы организациялардын ла учреждениелердин башкараачыларынын албаты-јонло, ишмекчилерле јолуккандары јаан тузалу болот. Олор улуска строительный, транспортный, саду, общественный аш-курсак, культурно-бытовой јеткилдеш јанынан иштерде бүдүп турган ла бүдетен иштин кеми керегинде информация эткилеп, улустын јилбиркеген сурактарына каруу бергилеп, ол ок өйдө олордын алдына албатыхозяйствонун пландарын ла социалистический молјуларды бүдүрерине келижип турган очередной задачалар тургузат.

Областыта 12 катап өткүрилген политкүнде партиянын обкомынын, горкомынын, райкомдорынын докладчиктери ле партийный, советский, профсоюзный ла комсомольский ишчилер 3628 катап калык-јоннын алдына куучын айдарга турушкандар, 1174 катап предприятие-лердин ле совхозтордын директорлары, колхозтордын председателдери, 2481 катап албатыхозяйствонун спе-

циалисттери ле культура аайынча учреждениелердин ишчилери куучын айткандар. Улустын алдына ончозы 10 мунг куучын өткөн. Мыныла коштой 32 конференция, ишкүчиле јаткандардын 876 јууны, 8156 политинформация, беседа-куучындар өткүрилген. Бу өткүрген ончо иштерде 314185 кижиге турушкан. Албаты-јонло јолугып, беседа-куучын өткүрген өйдө 1858 суракка каруу берилип, ол тоодо общественно-политический темаларга — 893, производственный тема аайынча 417, культурно-бытовой јанынан 548 күүн-јакылталар айдылган.

КПСС-тин райкомдоры ла горкомы партийный организациялардын өткүрип турган политкүндеринин итотторын анализировать эткилеп, албаты-јоннын сурактарына түрген-түкей ајару салып, оларды бүдүрерине практический иштер өткүргилейт. Бастыра бу иштер јаан учурлу көп сурактарды бүдүрерине салтарын јетирип, ончо массово-политический иштердин кемин көдүрерине билдирлү камаанын јетирет. Андый иштердин бирүзи Кичинек Ийинди радиофицировать эдери болгон. Ол сурак 1976 јылдын январь айында бүдүп калган. Культуранын Горбуновский ле Тихоньский јурт тураларын ремонттооры керегинде критический шүүлтелерди бүдүрери ле Горно-Алтайск — Чендек деп маршрутла јүрер рейсовый автобус керегинде сурактар бүдүп калдылар. Улаган аймакта калаш быжырап јерди јазаары бүткениле коштой Ждановтын адыла адалган колхозко школ тударына строительный материалдар јеткилделген.

Бирлик политкүндер өткүреринде КПСС-тин обкомынын докладчиктери: М. К. Зиятдинов — областьтын прокуроры, В. Д. Никулин — сельхозпродукталар јууитанынын баш инспекторы, Д. И. Табаев — областьтын прокурорынын заместители, П. С. Стрельников — облисполкомдогы коммунальный хозяйствонун начальниги, Е. П. Қандаракова — телерадиокомитеттин председатели, Г. И. Абраменко — облисполкомнын бытовой јеткилдештин управлениезинин начальниги ле оног до өскө нөкөрлөр.

Андай да болзо, бирлик политкүндерди төзөп өткүреринде једикпестер база бар.

Кезик докладчиктер, лекторлор ло политинформаторлор улус ортодо куучын айдар ағылап темдектеген күндерден мойношкылап, эмезе иштеп турган коллективтерде бойынын докладтарыла, информацияларыла ас јүрет.

Кан-Оозы, Турачак, Майма, Көксуу-Оозы аймактарда бу иште районный организациялардын, колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары, журт хозяйствонун специалисттери ас туружат.

Горно-Алтайскта, Шебалин, Кош-Агаш, Улаган аймактарда башкараачы кадрлар политический иштерде туружып турганы керегинде учет ло контроль өткүрилбейт, албаты-јоннын сурактарын бүдүрерге кичеенбейдилер.

КПСС-тин обкомынын бюросы тургускан јөпти керекке албай, Шебалиндеги ле Турачактагы КПСС-тин райкомдоры, «Горно-Алтайксельстрой» трест, облисполкомнын албатынын су-кадыгын корыырынын бөлүги, облсовпроф ло өскөлөри де бирлик политкүн өдөтөн өйдө јуундар ла өскө дө мероприятиялер өткүргилейт.

Горно-Алтайскта ла бир канча райондордо (Ондой, Шебалин, Майма, Турачак) бирлик политкүндерди өткүреринин бүдүмдери јүзүн-јүүрлелбейт, кезикте иш аайынча ла докладтар ла лекциялар кычырып салгылайт. Тематический энирлер, конференциялар, сурактардын ла каруулардын энирлери ас өткүрилет.

Студенттердин ле јашөскүримнин ортозында политический иш коомой өткүрилет, культуранын учреждениелери, кызыл толуктар ла агитпункттар ас тузаланылат. Партиянын горкомынын, райкомдорынын докладчиктеринин ижин каруулу партийный керек деп көрөри керегинде партиянын обкомынын бюросынын јөбинде темдектелген, анайда ок албаты-јоннын ортозында јаантайын өткүретен политический иштег мойноп турган коммунисттерди партийный кату-каруузына тургузар деп КПСС-тин горкомына ла райкомдорына айдылган.

Эмди эн баштапкы ла каруулу керектердин бирүзи — КПСС-тин Төс Комитединин октябрьский Пленумынын ла СССР-дин Верховный Совединин онынчы бешјылдык планы јөптөгөн бежинчи сессиязынын материалдарын јартап, элбеде пропагандировать эдери. Кажы ла докладчиктин, лектордын, политинформатордын агару кереги — партия тургускан ээжилерди угаачылардын политический ле хозяйственный иште ак-чек көдүринилү туружарыла колбоор керек.

В. КАТАЕВ

ЈАШӨСКҮРІМНИНГ ПОЛИТИЧЕСКИЙ ҮРЕДҮЗИ

Комсомолдордын ла јашөскүримниг марксистско-ленинский үредүзине партия јаан ајару эдип јат. КПСС-тинг Төс Комитединин, ВЛКСМ-ниг Төс Комитединин «КПСС-тинг XXV съездининг јөптөриле колбой политический үредүниг задачалары», «КПСС-тинг XXV съездининг јөптөриле колбой комсомолдордын ла јашөскүримниг политический үредүзининг задачалары» деген јөптөринде комсомолдордын ла јашөскүримниг политический ле экономический үредүзининг теоретический кемин ле өдүнгизин, јииттерди ле кыстарды идейно-политический, иште ле нравственный јанынан үредип таскадарында онын учурын бийиктери јанынан чокум иштер, эп-аргалар темдектелген.

КПСС-тинг ле ВЛКСМ-ниг Төс Комитеттерининг јөптөриле башкарынып, ВЛКСМ-ниг обкомынын, горкомынын, райкомдорынын бюролоры быјыл август — сентябрь айларда өткүретен иштерди темдектеп, комсомолдын политический үредүзининг системазын төзөгөндөр. Областын комсомольский организацияларынын көп сабазы кружоктордо ло семинарларда үредү өткүрер керектү айалга төзөп, үредүниг материальный базазын тынғыдары јанынан баштаган иштерди оног ары көндүктирип турулар. Комсомольский пропагандисттердин кадрларын белетеер ле катап белетеер амадуга болуп, политический үредүниг Туразы ВЛКСМ-ниг обкомы «јашөскүримди марксистско-ленинский теорияны үренерине јилбиркедери ле оны өскүрерининг эп-аргалары» деп темага методический конференция ла областной эки семинар өткүрерин темдектеп турулар. Јербойлорында методический советтердин ижи јарандырылып јат.

Москвада Владимир Ильичтин адыла адалган заводтын пропагандисттерининг «Пропагандисттинг билгирлерин, идейный күүн-табын, организаторский јайалтазын

бешжылдыктын амадуларына» деген баштанкайын жөмөп, областьта экинчи жылга улай пропагандисттер акту бойынын творческий планыла иштеери өдүп жат, кезик комсомольский организацияларда пропагандисттердин аттестациясын өткүрер иштер тзөлгөн.

Комсомолдордын быжылгы үредүлү жылы онынчы бешжылдыктын элбек иштериле колбулу өдүп туру, кажы ла күн КПСС-тин XXV съездинин жөптөринин көдүречиле тзөөчи ийдези толо ачылып туру. Областынгу уулдары ла кыстары бу жылда КПСС-тин XXV съездинин материалдарын, партиянын ла комсомолдын оног до өскө жөптөрин ле түп-шүүлтелерин теренжиде үренерин оног ары көндүктирип турулар. «Съездтин материалдарын жиит коммунисттер, анайда ок партияга кирерге билетенип тургандар жакшы билип аларын жеткилдеер керек» — деп, Леонид Ильич Брежнев агылап темдектейт. Коммунист болотоны кажы ла комсомолдын агару амадузы. КПСС-тин XXV съездинин бастыра идейный байлыгын билип албаганча, коммунизм учун ак-чек санаалу тартыжаачы, телекейлик революционный тартыжунун эрчимдү туружаачызы, патриот ло интернационалист болор арга жок.

Областынгу 5 муннан ажыра комсомолдоры ла союзный эмес жашөскүрими съездтин материалдарын үренип турулар. Комсомольский политический үредүнин системазындагы занятиелер жашөскүримнин иштеги ле общественный жүрүмде политический эрчимин көдүрерге камаанын жетирип жат. Кан-Оозы аймакта XXII партсъездтин адыла адалган колхозто жиит механизатор Борис Четналин бойынын комсомольско-жашөскүримнен тзөлгөн звенозынын ижи керегинде куучындаган. Жашөскүрим жай өйинде азырал белетеер бийиктедилген социалистический молжулар алала, оны ажыра бүдүргендер. Олор 1976 жылга тагынан алган молжуларын баштапкы декабрьга жетире бүдүрип саларга молжонгондор. Борис бойы — агитатор, албаты дружинанын члени, художественный самодеятельностьтын туружаачызы.

Политический ле экономический үредүни тзөп, өткүрери пропагандисттингу узынан, практический билгирлерди тузаланып билеринен камаанду болорын ченемел көргүзет. Пропагандисттер — Шебалиннен Л. Абанин, Горно-Алтайсктан Н. И. Чайкина, Акташтан С. М. Кашашева ла өскөлөри де жашөскүримнингу үредүзинде

јүзүн-башка эп-аргаларды билгир тuzаланып, теоретический сурактарды јакшы билип аларына болужып, алган билгирлерди эрчимдү тuzаланарына үредип турулар. Пропагандист Нина Анатольевна Санькова јашөскүримле беш јылга улай иштеп јат. Быјыл ол ВЛКСМ-нин Төс Комитединин «Комсомольский пропагандист» деп медальла кайралдаткан.

— Менин кыстарга берип турган практический јакруларым теоретический үредүнин онон арыгызы болуп јат — деп, Нина Анатольевна куучындайт. — Иштин арбынын бийиктедер аргаларла колбулу темала үредү өдөр тушта угаачылар бойларынын иштеги бөлүктеринде ле бүткүл фабрикада тuzалангадый аргалар керегинде куучындагылайт. Иштеги коллективтин алдында турган задачаларды бүдүрери, производство бар аргаларды табары, практический јакылталарды бүдүрери — бу ончозы Горно-Алтайсктагы кийим көктөөр фабриканын комсомольский политкружоктордын кажы ла үредүзинде айрылыштырбас бөлүги болуп јат.

Шебалиндеги совхозтын комсомольский политкружогында быјыл КПСС-тин XXV съездинин материалдары аайынча «КПСС-тин политиказы — марксизм-ленинизм јүрүмде» деп курсты өдүп турулар. Онын ижин төртинчи јыл зоотехник пропагандист Леонид Филиппович Абанин башкарып јат. Совхозтын төс фермазынын јашөскүрими өткөн јылда «Экономический билгирлердин төзөлгөзи» деген курсты үренип божоткон. Леонид Филиппович өткүрип турган үредүзинде кажы ла угаачы онынчы беш-јылыдыктын задачаларын бүдүреринде, иштин арбынын ла астамын бийиктедеринде бойынын учурын јарт билип аларына јаан ајару эдет.

Кружокто 22 кижии — ан өскүреечилер, трактористтер, ишмекчилер үренгилеп јат. Угаачылар ончозы план-јакылталарды өйинен озо бүдүрери учун мөрөйлөжип туру, көп улус коммунистический иштин мергендүчилери, 9 кижии 1974—1975 јылдардын итогторы аайынча ВЛКСМ-нин Төс Комитединин Знактарыла кайралдаткан. Леонид Филиппович кажы ла үредүге сүрекей кичеенип белетенип, газеттерде ле журналдарда јарлалган материалдарды билгир тuzаланып турат. Ол кажы ла кижинин белетүзин јакшы билер, онын учун тагынаг улусла иштеерге ого јенгил болот.

Леонид Филиппович иштеги озочыл ченемелди үре-

нип, тузаланарына јаан ајару эдет. Мыныла коштой КПСС-тин XXV съездинин материалдарын теренжиде үренгени јашөскүримди партиянын тургускан задачаларын јенүлү бүдүрерине көдүрер арга берет.

Нөкөр Абанин кажы ла угаачыны собеседованиеде эрчимдү туружарына үредер амаду тургузала, ол амадузына једип алган. Кажы ла үредү јилбүлү информацияла, бүгүнги сурактарды, бойынын фермазында, совхозында, районында болуп турган керектерди јартаганыла өдөт.

Откүрилип турган үредүлерде анчадала Проходцев, Амиров, Беликова, Попов, Сарбачакова ла көп өскөлөри де улай ла куучын айдып, сурактарды шүүжеринде эрчимдү турушкылайт. Леонид Филиппович јаантайын бойынын билгирин бийиктедип, политический үредүнин кабинетинен керектү материалдарды, литератураны, диафильмдерди, диапозитивтерди алып тузаланат. Политүредүнин једимин эн ле озо пропагандисттин теоретический белетүзинен, кажы ла теманы терен шүүнип, творчески көрүп јартаганынан камаанду деп, пропагандист Леонид Филиппович Абаниннин ченемели көргүзет.

«Эл-јонды политический јанынан үредеринин јетирген камааны чокум керектерден көрүнер.

Коммунистический көрүм-шүүлте дегени — билгирлердин, күүн-таптын ла практический иштин бек бириктирүзи» — деп, партиянын XXV съездинде КПСС-тин Төс Комитединин эткен Отчетный докладында айдылган. Бу сөстөр Кош-Агаш аймактын комсомольский кружкторынын ижине сүрекей чике келижип јат.

Политический ле экономический үредүни төзөөри күнүн сайын ајару некеп јат. Је бистин областьта јашөскүримди идейный тазыктырарын ујан башкарып турган партийный, комсомольский организациялар эмди де учурайт. Олордын төс једикпези политический үредүнин учтүбин јангыс ла производственный једимдерден көрөргө амадап тургандарында. Алган билгирлердин практический тузазы көп сабазы учуралдарда тургуза ла, бүгүн ле көрүне берер эмес, ол билгирлер эн озо турумкай күүн-тап болор, онын согында јүрүмде тузаланар эп-арга боло берер учурлу. Кезик јерлерде комсомолдордын политүредүзин угаачылардын списокторын тургусканыла, үредүнин баштапкы ла күнин төзөмөлдү өткүрип койотоныла болорзынып, арткан ишти көрбөй,

ууландырбай жадылар. Андый керектер Шебалин аймакта Эјегандагы совхозто, Кан-Оозы аймакта «Путь Ильича» колхозто бары јарталган. Бу хозяйстволордогы кружоктордо үредүге угаачылар көп учуралдарда келбейт, үредүниң кеми калай-телей, терен шүүлте јок куучындар өткүргенинен өтпөйт. Бу кружоктордо политүредү угаачылардын общественно-политический эрчимин канайып көдүрер, олар хозяйствоның керектерине кандый салтарын јетирер деп айдар.

Комсомольский кружоктордо ло семинарларда үредү башталганынан бери эки айга јуук өй өтти. Јербойынан келген јетирүлерле болзо, үредүлү јыл төзөмөлдү башталган. Је оның башталганын ончо јерлерде шиндеп көрбөгөндөр. Андый шинжүлер ончо јерлерде өткүрилер учурлу. Қыйалта јоктон ончо јерлерде отчеттор белетеп, оларды комсомолдын комитеттеринин заседаниелеринде, партийный јуундарда угуп көрөлө, болгон једикпестерди ајаруга алып, түрген јоголтор керек.

Қалганчы јылдарда үредүде пропаганданың технический средстволорын элбеде тузалангадый аргалар ачылган да болзо, је оларды пропагандисттер коомой тузаланып жадылар. Јашөскүримниң политический үредүзи көндүгип калды, мынан ары КПСС-тин XXV съездинин, партияның Төс Комитединин 1976 јылда октябрь айда өткөн Пленумының јөптөрин үренер каруулу иштер туруп јат. Бу иштер партийный, комсомолський организацияларды көп керектер бүдүрерине молјоп туру.

Р. САЙМУНОВА

ИШКЕ ҮРЕДИП-ТАЗЫКТЫРАРЫ ЛА ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ ОРИЕНТАЦИЯ

Бистинг Төрөлистинг чындык гражданинин өскүрүп, тазыктырар төс жолды КПСС-тинг Төс Комитеди чокум-дап жартаган. Бого идейно-политический, иштеги ле нравственный таскадунын бириктирилген бүткүл комплекси кирип јат.

Үренчиктердинг иштеги белетүзи ле иштеги таскаду эмдиги өйдө, бастыратекши орто үредүге көчөр өйдө, анчадала јаан учур алынып јат. Областьтынг школдорында калганчы жылдарда ишке үредип, тазыктырарын јарандырары ла өскүрери јанынанг бир кезек иштер өткүрилген. Бу керекте школдордынг материальный базын тыгыдарына партийный, советский органдардынг јетирип турган болужы салтарын јетирди. Эмди школдордо токарный 363, темир үйтеер 48 станоктор, кийим көктөөр 277 машина, 127 киноаппарат, 36 телевизор, 133 магнитофон бар, 66 школ бойлоры радиоузелдерлү.

Је андый да болзо, бис бүгүн үренчиктерди иште ле иш ажыра үредип, таскадарында керектү кемине једип алганыс деп айдарга келишпей туру. Төбөлөрдөги, Карасуудагы, Моты-Оозындагы, Јодралудагы, Толойдогы, Мыйтудагы, Теректүдеги, Кастактудагы школдордо үредү өткүрер мастерскойлор чек јок, көп школдордо үредү өткүрер кабинеттер, мастерскойлор оборудованиеле коомой јеткилделген. Иштинг урогын өткүрер үредүчилердинг белетүзи өйдинг некелтезине келишпей туру.

Бистинг алдыста турган задача кажы ла школдо үредүни ле таскадуны производительный ишле бириктирерин јеткилдеери болуп јат. Оны бүдүрерге политехнизациянын идеязын чокум керектерле јөмөп, ого бек материальный база төзөөр керек.

Ишке коммунистический күүн-тапту эдип үредип, таскадарында ла профориентацияда школдордо төзөлгөн лө иштеп турган үренчиктердинг производственный

бригадалары ла лесничестволоры јакшынак арга болуп јат.

Эмдиги өйдө областьта үренчиктердин 42 производственный бригадалары, школдордын 22 лесничествозы иштеп туру. Олор 4750 школьниктерди бириктирип јат. Бригадаларга 1196 гектар, јиит лесниктерге дезе 7856 гектар агашту јерлер берилген. Үренчиктердин производственный бригадалары, школдордын лесничестволоры колхозторго, совхозторго, агашхозяйственный предприятиялерге јуртхозяйственный продукция иштеп аларына, агаштын байлыгын корулап аларына јаан болужын јетиргилейт. Јаңыс ла өдүп јаткан јылда малга олор 350415 центнер өлөн белетеген, 30102 центнер түк кайчылап, 2598 килограмм ноокы тараган. Школдордогы лесничестволордын члендери 357 мун төс агаш ла јыраалар отургускан, эм эдер 840 килограмм өлөн јууган.

1976 јылдын социалистический мөрөйинде јенүчилер болуп Чамалдагы, Дмитриевкадагы, Казахскийдеги школдордын производственный бригадалары, Чамалдагы, Кенигедеги ле городтогы 13 номерлү школдордын лесничестволоры чыктылар. Јенүчилдерге улалып јүрер Кызыл маанылар, КПСС-тин обкомынын, облисполкомнын, облсовпрофтын Күндүлү грамоталары, баалу сыйлар берилген.

Ишке тазыктырар ла јуртхозяйственный производственного күүнзедер профессиональный ориентацияны Шебадин аймакта Чаргыдагы орто школдын коллективи (директоры А. Ф. Аксенов, биологи М. Н. Коратаева) төс ууламјылу ла јакшы өткүрет. Школдын бригадазында 168 кижии, олорго 82 гектар јер берилген. Үренчиктердин колында МТЗ-50, ДТ-75, Т-25 танмалу тракторлор, салдалар, сеякалар, тырмууштар, культиваторлор, пресс-подборщиктер бар. Бригада эбире јылга иштеп јат. Кышкыда балдар өзүмдер өскүреринин төзөлгөзин, техниканы үренет. Школды божоткондор аттестатла кожо трактористтин правозын алат, ишке школдо тазыккан таскадузы олорго онон ары јүрүмнин јолына чыгып аларга јөмөлтө болот. Өткөн үредүлү јылда школды божоткон 30 кижинин төртүзи төрөл совхозында иштеп арткан, 13 кижии јуртхозяйственный үредүлү заведениелерге үренерге кирген, олордон 11 кижиге Чаргыдагы совхоз стипендия төлөп туру. Үренчиктердин производ-

ственный бригады балдар бойы тӱзӱгӱн «Орленок» деп иштин ле амыраштын лагеринин ижиле, јӱрӱмиле оморкоп туру. Анда столовый, балдар амырап уйуктаар эки корпус, душ тудулган. Лагерьге электричество, радио, телефон ӱткӱрилген. Ӱренчиктердин эн артык производственный бригадаларынын ижинин баалу ченемелин јууп, ӱренип, таркадары айдары јок јаан учурлу болуп јат.

Ӱренчиктердин производственный бригадалары бойларынын јаан учурлу ижин хозяйстволордын башкараачылары ологго јеткил ајару ла килемји јетирген јерлерде јакшы бӱдӱрип јат деп, ченемел кӱргӱзет. Калганчы јылдарда областьтын хозяйстволоры школдорго 43 трактор, 39 автомобиль, 2 комбайн чыгарып бергендер. Хозяйстволордын болужыла школдордо машиноведенинин, автокеректин, электротехниканын 23 кабинеди тӱзӱлип, иштеп баштаган. Ӱренчиктердин производственный бригадаларынын ижин јурт хозяйствонын 48 специализи ле албаты ӱредӱзинин 318 ишчизи башкарып јадылар.

Школ ло производствонын најылыгынын база бир једими иштин ле амыраштын лагерьлери болуп јат. Ӑткӱн јайда областьта андый 52 лагерь иштеген, олардо мундар тоолу балдар ишке таскадынып, јуртхозяйственный производстводо билгирлерин теренжидип, јакшы амырап алгандар.

Је андый да болзо, школдордын иштеги биригӱлеринин ижин тӱзӱӱринде аайына чыккалак кӱп сурактар бар. Областьтын 16 школында эмдиге јетире производственный бригадалар јок. Бу керек анчадала Улаган аймакта коомой айалгада, общественно-тузалу ишти тӱзӱӱрин городтын школдорында учына јетире јазап шӱӱп кӱргӱлӱктӱр.

Кезик хозяйстволордын, предприятиелердин башкараачылары бу иштин јаан учурын јазап ондоп албагандар.

Иштеги коллективтер таскамалду иштин јаан тузалу эп-аргазы болуп јат. Бу јанынан городто бӱс согор фабриканын ла 8-чи школын, «Веселый» рудниктин ле андагы школын коллективтеринин кожо ӱткӱрип турган иштерин јарадып кӱрӱр керек. Бӱс согор фабриканын коллективинин 8-чи школго јетирип турган шефствозы јангыс ла материальный болуш јетиргениле божо-

бой, терен воспитательный учур алынып јат. Фабрикала, андагы производстволо, онын улузыла таныжары баштамы класстардан ала башталат. Јаан класстардын үренчиктери фабрикада эки јылга производственный практика өдөт, јайгы каникулдарда дезе олор отпускка барган улустын ордына иштегилейт.

Предприятиенин ле школдын комсомольский организацияларынын ортодо бек најылык төзөлгөн. Фабрикада школго ло билеге болужар комиссия иштеп туру.

Је профориентациянын андый чокум ууламјылу ижи ончо јерлерде төзөлгөн деп айдарга эм тургуза келишпей јат.

Бистин школдор јурт хозяйствонун ишчилеринин келер өйдөги солынтызын белетеери јанынан бастыра бар аргаларды тузалангалак. Бистин областьтын колхозторынын ла совхозторынын төс экономиказы одорлодып мал өскүрери болуп јат. Онын учун мында ишке тазыктырары ла профориентация аңылу башкалу болуп јат. Школдо үренип турган балдарды бастыра јылдардын туркунына јуртхозяйственный иштерле таныштырып, оларды бу иштерге тартып алып, малчынын, аш өскүречинин, механизатордын, строительдин ижин сүүп ле тооп турар эдип үредип, таскадып алар керек. Андый иштерди өткүрерине, ийде-чыдалды да, өйди де кысканбас керек. Үредү-таскадулу иште үренчиктердин јурттагы ветерандарла, ат-нерелү улусла туштажулары јаан учурлу болуп јат. Ада-энелер бойларынын профессиязын сүүрине, ого үренип, тазыгарына балдарына ууламјы берип турган билелердин ченемелдерин элбеде пропагандировать эткени јаан тузалу болор.

Партийный, советский, хозяйственный органдардын, албатынын үредүзинин органдарынын, комсомольский организациялардын алдында турган задача кажы ла школдо үренип турган балдар производстводо иштеерге керектү белетениш, таскаду аларын јеткилдеери, школдо алган билгирлерин бистин орооннын экономиказын ла культуразын оноң ары јарандыра өскүрери јанынан КПСС-тин XXV съездинин тургускан задачаларын бүдүреринде творчески тузаланып билерине үредип, таскадары болуп јат.

У. ДЖАЗБАЕВ

ҮРГҮЛЛИГЕ БУЗУЛБАС

Бистин ороондо крестьянство колхозтордын экономический колбулары ажыра жангыс класс болуп бирикти. Совет деремнеде материально-технический тӧзӧлгӧдӧ, социально-экономический кеберде ле духовный жӳрӳмде терен ле жан кубулталар болгон. Ол кубулталар керегинде КПСС-тин Тӧс Комитеди «Улу Октябрьский социалистический революциянын 50 жылдыгына учурлалган» тезистерде бичиди: «Социализм крестьянствонун айалгазын тазылынан ала кубулткан. Крестьянство ишмекчи класстын чындык болушчызы — коммунизмди бӱдӱрип турган эрчимдӱ ийде боло берди».

Ишмекчи класс бистин обществонын эн ле озочыл, тӧзӧмӧлдӱ ле политический тын тазыккан класс болгон учун, ол жангыс ла капитализмнен социализмге кӧчкӧн ӧйдӧ эмес, же анайда ок коммунизмди бӱдӱрип турган ӧйдӧ башкараачы ийде болуп жат. Бистин ороондо социалистический обществоны бӱдӱрген ӧйдӧ ишмекчи класс бойынын исторический ижин јозокту бӱдӱрген.

Ишмекчи класс ороондо јурт хозяйстводо коллективизация ӧткӱрерде эрчимдӱ турушкан. Чачыны хозяйстволорды бириктирип, колхозторды тӧзӧп баштаган ӧйдӧ андачала кӧп ишти партия городтордо промышленный предприятиелерден ийген ишмекчилер (јирме беш мун ишмекчи ле ӧскӧ дӧ коммунисттер) жан учурлу иш бӱдӱргендер. Ол тоодо Туулу Алтайга Ленинградтан 14 ишмекчи келген.

Партия ийген ишмекчи-коммунисттер: И. М. Михайлов, В. И. Хмелев, Н. Е. Яковлев, А. И. Зуев, В. Г. Кошкурцев, А. В. Ремизов ло ӧскӧ дӧ нӧкӧрлӧр алтай деремнелерге пролетариаттын идейный бек, турумкай, уур-кӱчтерден јалтанбас болорын экелгендер, олу улустын ижин чике тӧзӧӧргӧ кичеенгендер, ак-чек сагышла дисциплина тудары учун тартышкандар, колхозтордо производственный бригадалар тӧзӧгӧндӧр.

Ол жылдарда партиянын обкомынын жөптөринин бирү-зинде «Ленинградтын ишмекчилери колхозтын ижин жакшы төзөп башкарып билерин көргүзөт, жаңыс ла колхозчылардын ортодо эмес, бастыра эл-жондо жаан тоомжулу боло бердилер» деп темдектелген.

Партийный ла советский аппаратта, анайда ок колхозтордо башкараачы иште Иваново-Вознесенсктен Туулу Алтайга удурумга иштеп келген 10 ишмекчи иштеген. Ол өйдө крестьяндардын активисттериле кожо ишмекчилер колхозту жүрүм жегери учун, деремнеде социалистический жагыртулар эдери учун эрчимдү тартышкандар. Ол керек Туулу Алтайдын крестьяндарын социализмнин жолына көчүреринде ишмекчи класстын башкараачы ижин жарт керелейт.

Туулу Алтайда хозяйственный иш национальный кадрлар жок болгонынан тутап турган. Онын учун областьтын партийный организациязы баштапкы жылдарда бойынын ижин алтай улустаг бичикчи улусты бедреп табала, оморды башкараачы ишке талдап тузаланарына, советско-партийный школдор, жүзүн-башка курстар төзөп, омордо алтайларды үредерине, алтай уулдарды ла кыстарды орооннын техникумдарына ла институттарына ийип үредерине ууландырган.

Баштапкы өйдө тем алгадый жозок жок болордо, Лениннин айтканыла, «бодоштыра» иштеерге келишкен. Тургузылган задачаларды, темдектелген иштерди бүдүрерде, эн жакшы жолдор, жаңы аргалар бедреп, жастыралар да эдилген. Же партия ишмекчи класстын, ишкүчиле жаткан крестьяндардын болужына жөмөнип, ол жастыраларды түрген жоголтоло, темдектеген амадуларга жедип алган.

1931 жылдын учына бистин областьта бастыра бар крестьяндардын хозяйстволорынын 50 процентке шыдары бириктирилген. 1935 жылда мергендүчи колхозчылардын экинчи бастырасоюзный съезди өдөрдө, хозяйстволордын бастыра категориясында колхозчылардын кеми, уй мал жанынан 49,6 процент, койлор ло эчкилер жанынан 72,5 процент, жылкылар жанынан 52,9 процент болгон.

1937 жылга жетире Туулу Алтайда коллективизация көп нургунында божоп калган. Бириктирилген хозяйстволор крестьяндардын өрөкөлөринин тоозыла 87,4 процент, малдын тоозыла 98 процент болгон. Туулу Алтай-

да 22 мун оок, чачыны крестьянский хозяйстволордын ордына 370 колхоз ло 11 совхоз тӱзӱлгӱн. Кыралар 86 процентке элбейле, ончо хозяйстволордо 66,2 мун гектарга жеткен. Аштын тӱжӱми баштапкы бешжылдыкта бир гектардан орто тооло 9,2 центнер болгон болзо, экинчи бешжылдыкта 9,5 центнер болгон.

Ол ӱйдиг туркунына колхозтордо уйлардын тоозы 45 процентке, койлордын ла эчкилердин тоозы эки каттап, жылкылардын — 32 процентке кӱптӱгӱн.

Туулу Алтайда колхозтор тӱзӱӱр иш женӱлӱ ӱткӱни жагыс ла журт хозяйствоны элбеткен ле тынгыткан эмес, же анайда ок жаан учурлу социалистический ишти — жагына кӱчкӱн алтай улусты журттарга кӱчӱрерин женӱлӱ бӱдӱрер арга берген. Алтай ӱрӱкӱлӱрдиг 70 проценти деремнелер тӱзӱп, журтай берди. Журт хозяйство социалистический жолго турды. Азыйда кӱчкӱн алтай улустаг колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары ӱзӱп чыктылар. Жӱстер, мундар тоолу алтай колхозчылар ла колхозчы ӱй улус журт хозяйствоны, жадын-жӱрӱмди социалистический эдип жагыртар, культураны кӱдӱрер иште эрчимдӱ туружа бердилер.

Советский государство Туулу Алтайдын колхозторына кредит-акча, ӱрен аш, улуска аш-курсак берип болушкан. Россиянын тӱс райондорынан, Украинанын, Уралдын, Сибирьдин городторынан бистиг областька кӱп тракторлор, автомобильдер, журтхозяйственный машиналар келген.

Совет деремне бириккен социалистический хозяйствого кӱчкӱни крестьяндардын бастыра жӱрӱминде, деремнеде экономический колбуларда улу революция эткен. СССР-де колхозту жӱрӱм женгениле кожо деремнеде класстарга бӱлингени, крестьяндарды кулданары, кӱчин жири жоголды. Иште крестьяндардын айалгазы чек ӱскӱлӱнди, деремнеде производствонунг средстволоры текши жӱӱжӱ боло берди. Колхозту жӱрӱм женгениле кожо деремнеде тӱрени, культуразы жабыс жӱрӱм жоголды.

Колхозту жӱрӱмнинг тын ийдези анчадала Ада-Тӱрӱл учун Улу жуунунг жылдарында кӱрӱнди. Колхозтор ло совхозтор фронтты ла тылды аш-курсакла, промышленностьты сырьело ӱзӱк жок жеткилдеген. Жуунунг жылдарынын туркунына бистиг областьтын колхозторы государство 2 миллион 637 мун пуд аш, 1 миллион 360 мун пуд эт, 750 мун центнерге шыдар сӱт, 24400 центнер сыр,

8200 пуд сарју, 99 мунг пуд тӱк, 187 мунг койдын терезин, 108 мунг уйдын терезин, ондор мунг центнер брынза табыштырган.

Государствого бу кирези көп журтхозпродукталарды областьтын экономический ле материально-технический янынан јетире тынгыгалак колхозторы көп нургуны колхозчы эр улус фронтко атана берген айалгада героически иштеп табыштырган.

Јуунын кийниндеги јылдарда совет албаты јууда үрелип чачылган хозяйствоны кыска өйдин туркунына орныктырарга келижерде, колхозный строй бойынын качан да түгенбес тын ийдезин база катап көргүскен.

Коммунистический партия совет орооннын өзүп келген бастыра өйинде журт хозяйствоны өскүрер сурактарга јаантайын ајару эдип келген. Јуунын кийниндеги өйдө журт хозяйствоны тыгыда өскүреринде КПСС-тин Төс Комитединин 1955 јылда сентябрь айда өткөн Пленумы јаан учурлу болгон. Бу Пленум журт хозяйствоны ичкери өскүрип апаратан чике ууламјы темдектейле, партияга журт хозяйствоны түрген өзөтөн телкем јолго тургузар арга берген деп, КПСС-тин Төс Комитединин 1965 јылда март айда өткөн Пленумы темдектеген.

Бистин областьта экономический уян оок колхозторды бириктирген кийинде, 1960 јылда јаанадылган 52 колхоз боло берди. Јоон уйлардын тоозы, 1945 јылдагызына көрө, эки јарым мунг тынга көптөгөн, койлордын ла эчкилердин тоозы эки катап көптөгөн. Колхозтордын акча кирелтези 1945 јылда 3,4 миллион салковой болгонынан 1960 јылда 9,5 миллион салковойго јетти.

Је журт хозяйствоны өскүрери јанынан ол өйдөги једип алган једимдерди оног ары көндүктирип болбогон. Беженинчи јылдардын учында ла алтанынчы јылдар башталып турарда, журт хозяйствонын өзүми уйдај берген. Ол ненин учун андый боло берген дезе, экономический закондорды ајаруга албай, кезик учуралдарда олордын некелтелерин бүдүрбей, бузуп турганынан улам болгон.

Партия журт хозяйствонын өзүмин башкарарында болгон јастыраларды түзеделе, албаты-хозяйствонын јаан учурлу бу бөлүгин оног ары тыгыда өскүре берди. Бу ишти КПСС-тин Төс Комитединин 1965 јылда март айда өткөн Пленумы бүдүрип баштаган.

Јурт хозыяствоны башкарарын јарандырары, колхозтордын ла совхозтордын материально-технический тӧзӧлгӧзин тыгыдары, јуртхозпродукталарды кӧптӧдӧринде ле государствого кӧп табыштырарында колхозчыларды ла совхозтордын ишмекчилерин материальный јилбиркедерин бийиктедери јанынан 1965 јылдагы мартовский ле онын кийиндеги ӧскӧ дӧ Пленумдардын јӧптӧрин, партиянын съездтеринин јӧптӧрин јӱрӱмде бӱдӱрген шылтуунда ороон јуртхозыяственный производствоны тыгыда ӧскӱреринде јаан једимдерге једип алган.

Кезик јылдарда јут-јулакай да болгон болзо, областын колхозторынын једимдери јакшы. Уйлардын тоозы 7 мунг тынга кӧптӧди. Койлордын ла эчкилердин тоозы 115 мунга кӧптӧгӧн. Јылкылардын тоозы јети јӱс сегизен тынга кӧптӧди.

Бӱгӱнги кӱнде областта одус колхоз бар. Быјылгы колхоз — техникала тыгыда јепселген социалистический јуртхозыяственный предприятие. Кажы ла колхозто орто тооло 190 ӧрӧкӧ колхозчы, 40,6 мунг гектар јуртхозыяственный јер, ол тоодо 1086 гектар кыра, одустан ажыра трактор, 1300 тын уй мал, 18 мунган ажыра койлор ло эчкилер бар. Кажы ла колхозчыга 7,5 аттын ийдези электроэнергия келижип јат.

Область эдип турган јуртхозыяственный продукциядан колхозтордын ӱлӱзине 24,7 процент аш, 19,8 процент сӱт, 48,3 процент эт ле 49 процент тӱк келижип туру.

Туулу Алтайдын колхозторы тыгып ла ӧнжип турганы олардын ӧскӧ дӧ једимдеринен кӧрӱнет. Колхозчылардын текши кирелтези јылдын ла кӧптӧп јат. Јурт хозыяство ӧзӱп турганынын једимдерин кажы ла колхозчынын билези бойынын јадын-јӱрӱми јарана бергенинен кӧрӱп туру. Калганчы јылдарда колхозчылар общественный иште турушканынан алыжы чик јок кӧптӧди.

Колхозтор крестьяндарга — коммунизмнин школы деп, бистин партиябыстын Программасында ла колхозтордын јангы примерный Уставында айдылган. Бӱгӱнги колхозчы-крестьяндар ишмекчи классла бузулбас бек союпта болуп, партияга башкартып, бистин ороондо коммунизмди бӱдӱрер улу иште эрчимдӱ туружып јат.

Я. ПУСТОГАЧЕВ

„ЗНАНИЕ“ ОБЩЕСТВОНЫН ОТЧЕТТОРЫ ЛА ВЫБОРЛОРЫ

«Знание» общественонунг эн каруулу өйи — быжылгы жылдын отчетторы ла выборлоры башталып јат. Ноябрь — декабрь айларда городтогы ла аймактардагы баштамы организацияларда отчетно-выборный јуундар, январь — февральда дезе областной ло краевой конференциялар өдөр.

«Знание» общественонунг быжылгы отчетный өйи советский албаты 10-чы бешжылдыктын баштапкы жылынунг пландарын бүдүрүп, јакшынак јенүлерге јединип турган политический јаан учурлу өйгө келижип јат.

Јашөскүримди коммунистически воспитывать эдери јанынаг бүдүрген ижи керегинде отчетты 192 баштамы организация эдер, олор 3200 кижии бириктирип јат. Јуундарда ла конференцияда иштеги јенүлер ле бар болгон једикпестер керегинде јаан куучын болор.

Өткөн бешжылдыктын туркунына областьтын бу организациязы 600 кижиге көптөгөн, јангыдан 30 баштамы организация төзөлгөн. Организациянын члендери — лекторлордын ортозында ученыйлар, бичиичилер, үредүчилер, врачтар, албаты-хозяйствонунг специалисттери көптөгөн. Олордын 84 проценти — бийик ле божотпогон бийик үредүлү улус. Баштамы организацияларга кирип тургандардын ортозында коммунисттердин ле комсомолдордын тоозы көптөгөн, кажы ла үчинчи лектор — коммунист, кажы ла экинчи лектор — ВЛКСМ-нин члени. Тургуза өйдө областной организациянын башкараачы органдарында јалы јогынаг 900 кижии иштеп јат, онызы «Знание» общественонунг члендеринин бастыра тоозынын 30 проценти. Мындый айалга биске лекционный пропаганданы бастыра јанынаг јарандырып, областьтын ишкүчиле јаткандарын ижинде јангы јенүлерге көдүрер арга берген. Отчетный өйдө өткөн лекциялардын тоозы, 1971 жылдагызына көрө, 5 мунга көптөгөн.

Общественнын өткүрүп турган лекцияларынын көп сабазы общественно-политический сурактар аайынча терен политический ле теоретический кеминде өдөт. Бу жанынан анчадала жаан једимдерге городтогы, Кош-Агаштагы ла Шебалиндеги организациялар јединген. Бу организациялардагы лекторлордын 30—45 проценти общественно-политический сурактарла колбулу лекциялар кычырган, онызы бастыра лекциялардын тоозынын 70 проценти бүдүрүп јат.

Лекционный ишти анчадала јакшы тözöp алып, лекцияларды жаантайын бийик кеминде өткүрүп тургандардын тоозына Горно-Алтайсктагы пединституттын, Чаргыдагы орто үредүлү школдын, «Кызыл-Мааны», «Путь к коммунизму» ла СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтордын баштамы организациялары кирип јат.

«Знание» общественнын аймактардагы организацияларынын көп сабазы экономический билгирлерди таркадар иштерге жаан ајару эдет. Јагыс ла өткөн јылда экономиканын сурактары аайынча үч мунга шыдар лекция кычырылган, одуска јуук экономический конференция өткүрилген. Экономический текши үредүнин 236 школында «Знание» общественнын члендери лекторлор болуп, жаан пропагандистский иш өткүргилейт.

Улаган ла Турачак аймактарда экономический, научно-технический билгирлерди таркадар иштер эмдиги өйдин некелтелери аайынча өдүп турган. Јуртхозяйственный билгирлерди таркадар иштер дезе Майма, Шебалин, Ондой аймактарда јакшы өдүп турганын темдектеер керек. Јуртхозяйственный билгирлерди эл-јон ортодо таркадары жанынан ишти жаан једимдү өткүргилеп тургандардын тоозынан анчадала Горно-Алтайсктагы ченемел өткүрер станциянын коллективинин научный ишчилеринин ижин агылаар керек. Олор өйлү-өйинде «Науканын күнин» өткүргилейт, областьтын аймактарына, колхоз-совхозторына жаантайын јүргүлөп, јартамалду ишле коштой, јуртхозяйственный производство науканын ла практиканын једимдерин канайда тuzаланын јартагылайт. Темдектезе, јуртхозяйственный ченемел өткүрер станциянын ученыйлары берген научный јөптөрин тuzаланганы Кош-Агаш аймактын хозяйстволорына үрендеп өскүрген культурадан бийик түжүмдү өлөң јуунадып, общественный малга арбынду ла ток

азырал белетеп алар арга берген. Эл-јон ортодо јуртхозяйственный билгирлер таркадып турган эн артык лекторлордын тоозында: Майма аймакган Г. В. Альков, Л. Р. Федореева; Шебалиннен В. Г. Бедарев, У. Г. Елеков; Кош-Агаштан Т. Т. Сейсекенов, Н. С. Бейгинбекова; Ондой аймактан А. С. Бабаяков ло оног до өскө көп нөкөрлөр.

Партиянын «XXV съездинг материалдарын кажы ла кижиге јетирер» деген кычырузына каруу эдип «Знание» обществонун областьтагы организациязынын лекторлоры көп тоолу лекциялар кычыргандар. «Знание» обществонун пединституттагы баштамы организациязы областьтын бастыра ученыйларына ла интеллигенциязына ууланып, партиянын XXV съездининг материалдарын эл-јонго јартаары јанынан кычыру эткен. Бу обществонун члендери городтогы ла областьтын аймактарындагы коллективтерге јүрүп, КПСС-тинг XXV съездининг материалдары керегинде јүстер тоолу лекциялар кычыргандар. Бу ишти өткүреринде анчадала терен билгирлерин ле кичеенкейлерин көргүскендердинг тоозында: наукалардын кандидаттары В. Р. Андронкина, А. А. Вшивков, В. П. Кутафьев, Максимов, Н. А. Федоров, преподавательдер: М. Н. Сидоренко, Ю. В. Табакаева, Д. А. Сортыяков.

Турачак аймактан «Знание» обществонун члени генерал М. Д. Холод албаты ортодо јаан тоомјыда. Ол төрт аймакка јүрүп, «КПСС-тинг XXV съезди тышјанындагы политический иш керегинде» деп тема аайынча јетенге шыдар лекция кычырган. Съездинг јөптөри аайынча јаан јартамалду иш өткүрип тургандардын тоозына Ондойдогы, Кош-Агаштагы, Улагандагы баштамы организациялар кирип јат.

Ишкүчиле јаткандарды КПСС-тинг XXV съездининг материалдарыла таныштырарын тыңыдарына ла јарандырарына «Знание» обществонун областьтагы организациязынын президиумы јарлаган көрү-конкурс јаан болужын јетирген. Ол көрүде озочыл јер алгандарга Күндүлү грамоталар ла баалу сыйлар берилген. Андый күндүле темдектелгендердинг тоозында Чаргыдагы ортошколдогы баштамы организация (председатели Г. В. Беспалова), Акташтагы рудоуправлениенинг баштамы организациязы (председатели М. П. Матюшин), СССР-динг 50 јылдыгынын адыла адалган колхозтогы

(председатели А. Н. Исаков), зооветтехникумдагы (председатели Л. С. Бауэр), педучилищедеги (председатели Л. П. Польских) ле Калининнинг адыла адалган колхозтын баштамы организациязы (председатели Ю. М. Ойноткинова). Көп тоолу лекторлор якшы иштери учун Күндүлү грамоталарла кайралдаткан, алты лекторго «Сочи» деп пансионатка баратан путевкалар берилген.

«Знание» общественонун областной организациязы жарлаган научно-методический секциялардын көрүзи партиянын XXV съездинин жөптөрүн албаты-йон ортодо жартаар ишти оног ары жарандыларына жаан жөмөлтөзүн жетирер. Эл-йонды коммунистически тазыктырар ишти бийик кеминде өткүрерге бастыра бар аргаларды ла ийде-күчтерди тузаланар керек. Кандый бир жаан сурак аайынча жартамал ишти канча-канча методический советтер эмезе секциялар биригип, өмөлү өткүргени жаан жедимдү болотонын ченемелдер көргүзет. Темдек эдип, областьтагы мындый научно-методический советтердин жозокту ижин адаарга жараар: правовой билгирлердин соведи (нөк. Ф. Т. Троценко), медицинский билгирлердин (нөк. А. Е. Зверева), общественно-политический билгирлердин (нөк. В. М. Новоженюк) ле КПСС-тин тыш жанындагы политиказын жартаарынын соведи (нөк. С. М. Николаев).

Отчетторлу ла выборлорлу жуундар бистинг бастыра ижибисти көрөтөн көрү болор. Жүзүн-башка темалар аайынча кычырылган лекциялар ла беседалар, тематический энгирлер ле лекторийлер, оос журналдар ла өскө дө бүдүмдү иштер ајаруда болор учурлу. Бу көрүде ангылу жерде туратан сурак — «Знание» общественонун организациялары ла онын члендери КПСС-тин XXV съездинин материалдарыла эл-йонды теренжиде таныштырар иш кандый кеминде өдүп турганы керегинде. Обществонун башкараачы органдарына элбек билгирлү, иштеңкей ле кичеңкей улустаң тартып алып, олордын ортозында коммунисттердин ле комсомолдордын тоозын көптөдөрүн кичеер керек.

Отчеттор ло выборлор общественонун ижин там жарандыларына, онын ижинин тузазын КПСС-тин XXV съездинин некелтелерине келиштире бийиктедерине жөмөлтө эдер учурлу.

А. САФРОНОВ

БАЖАЛЫКТАР

Государство дегени — бис	1
КПСС-тин Төс Комитединин октябрьский (1976 ж.) Пленумы ла массово-политический иш	5
Техниканы жазап ремонттоп алар	14
Бирлик политкүн	18
Жашөскүримнин политический үредүзи	22
Ишке үредип-тазыктырары ла профессиональный ориентация	27
Ургүлжиге бузулбас	31
«Знание» общественонун отчетторы ла выборлары	36

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано в печать 3/XII 1976 г. Формат 60×84¹/₁₆. Усл. п. л. 2,32.
Тираж 1000. Заказ 4453. Цена 4 коп. АН 22895.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства,
г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типогра-
фия, пр. Коммунистический, 27.

4 акча